

۱۸۸۵۷۹-۲۰۱۷۹۵۲

دانشگاه اصفهان

دانشکده‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش

مدیریت ورزشی

بررسی رابطه هوش معنوی با اخلاق ورزشی بین ورزشکاران نخبه هندبال، واترپلو،

بسکتبال و کاراته در باشگاه‌های اصفهان

استاد راهنما:

دکتر محمد سلطان حسینی

استادان مشاور:

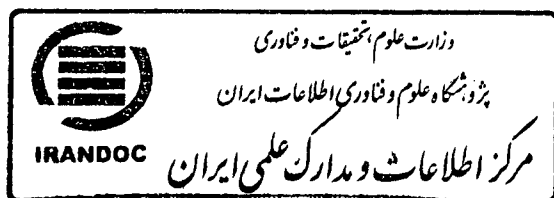
دکتر مسعود نادریان

دکتر احمد عابدی

پژوهشگر:

اعظم صیادطلائی

اسفند ماه ۱۳۸۸

۱۵۸۵۷۶

۱۳۹۰/۳/۱۶

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

شبه نگارش پایان نامه
رعایت شده است.
تکمیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گرایش مدیریت ورزشی خانم اعظم صیادطلایی تحت عنوان

بررسی رابطه هوش معنوی با اخلاق ورزشی بین ورزشکاران نخبه هندبال، واترپلو،

بسکتبال و کاراته در باشگاه های اصفهان

در تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۸ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

امضا

۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر محمد سلطان حسینی با مرتبه ی علمی استادیاری

امضا

۲- استاد مشاور پایان نامه دکتر مسعود نادریان با مرتبه ی علمی استادیاری

امضا

۳- استاد مشاور پایان نامه دکتر احمد عابدی با مرتبه ی علمی استادیاری

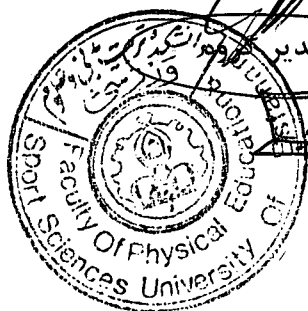
امضا

۴- استاد داور داخل گروه دکتر احمد رضا موحدی مرتبه ی علمی استادیاری

امضا

۵- استاد داور خارج از گروه دکتر مهدی نمازی راده مرتبه ی علمی دانشیاری

امضای مدیر

خالصانه ترین سپاس را تقدیم به

استاد راهنمای بزرگوارم جناب آقای دکتر محمد سلطان حسینی که صبوری را از
ایشان آموختم و انجام این کار بدون وجود ایشان میسر نبود

وصمیمانه ترین قدردانی ها از

اساتید مشاور عزیز و گرانقدرم جناب آقای دکتر نادریان و جناب آقای دکتر عابدی
که با راهنمایی ها و نظرات ارزنده خویش موجبات گردآوری این پایان نامه را
فراهم نمودند.

پروردگارا تو را سپاس که مرا در مسیر تحصیل قرار دادی و در برهه های مختلف
زندگی حلاوت و زن حضورت را بر دوش خسته ام چشاندی و در کوره راه تاریک و
پرهراس زندگی دستم را گرفتی. سر بر آستان عبودیتت می نهم به خاطر همه نعمت
هایی که به من عنایت نموده ای.

در ابتدا با کسب اجازه از محضر حضرت دوست این پژوهش را پیشکش به او و نایب
بر حقش دادرس مظلومین جهان مهدی موعود (عج) تقدیم می نمایم

دل بی توبه جان آمد وقت است که باز آیی

ای پاوشه خوبان داواز غم تنهایی

تقدیم به تو ای مادر که...

اگر آسمان به وسعتش، آفتاب به عظمتش، کوه به صلابتش و دریا به سخاوتش می‌بالد ، من به تو افتخار می‌کنم که همه را یکجا داری، ای زیباترین ستاره آسمان عشق و محبت این پژوهش را به وجود پر مهرت که آرامبخش زندگی است پیشکش می‌کنم و دستان گرم و پر محبتت را به شکرانه یک عمر زحمات بی دریغ و بی تکلف می‌بوسم.

تقدیم به پدرم که...

در کرانه دریای وجودش ، هستی ام معنا گرفت و او که وجودش تکیه گاه منست و نگاهش پشتوانه ام.

تقدیم به

برادر عزیزم که لطفش توشه راه من بوده است و همیشه مهرش را در دل دارم.

سپاس فراوان تقدیم به

خواهر عزیزم که در همه مراحل زندگی همراه و مشوقم بود.

چکیده

ورزش به عنوان یکی از پدیده‌های جهان مدرن نه تنها به عنوان عامل تفریح و سرگرمی بلکه به عنوان عاملی برای شادابی روح و نشاط جسم، جایگاه مهمی را در فرهنگ‌ها به خود اختصاص داده است. لذا توجه به اخلاق ورزشی در میان تمام دست‌اندرکاران ورزش مسئله‌ای حائز اهمیت است. در واقع همه رفتارهای فردی و اجتماعی در محیط‌های ورزشی، باید مبتنی بر اخلاقیات باشد. با توجه به اهمیت رابطه اخلاق با هوش معنوی هدف از این تحقیق بررسی رابطه بین هوش معنوی با اخلاق ورزشی در بین ورزشکاران نخبه در باشگاه‌های اصفهان است. روش پژوهش توصیفی-همبستگی و حجم نمونه برابر با ۱۶۸ نفر از ورزشکاران نخبه باشگاه‌های اصفهان در سال ۱۳۸۸ بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری شامل پرسشنامه محقق ساخته اخلاق ورزشی و پرسشنامه محقق ساخته هوش معنوی که دارای هشت حیطه‌ی محوریت اعتقاد به خداوند در کارها، خودآگاهی، پالایش تجربه‌های روزانه خود، توکل بر خدا برای حل مشکلات زندگی، تجربه‌های دینی، دعا و نیایش، اعتقاد به مفاهیم دینی و صبر و تحمل دیگران است که ضریب پایایی بدست آمده برای دو پرسشنامه به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۹۵ می باشد. در این پژوهش، جهت تحلیل داده‌های حاصله از روش آماری تحلیل رگرسیون و ضریب همبستگی استفاده شد. با توجه به یافته‌های این تحقیق، می توان نتیجه گرفت اخلاق ورزشی بیشترین رابطه را به ترتیب با بعد محوریت اعتقادات به خداوند در کارها، آرامش درون، باورها و اعمال معنوی و مذهبی، صبر و تحمل دیگران، خودآگاهی و بخشش دارد. بین اخلاق ورزشی با مولفه‌های معنا و هدف در زندگی و تجربه‌های معنوی رابطه معنادار مشاهده نگردید و همچنین بین اخلاق ورزشی و ویژگی‌های دموگرافیک رابطه معناداری وجود ندارد ($P \leq 0.05$).

کلید واژه‌ها: اخلاق ورزشی، ورزشکاران نخبه، هوش معنوی، باشگاه‌های اصفهان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: طرح تحقیق
۱-۱-۱	مقدمه
۲-۱	شرح و بیان مساله پژوهشی
۳-۱	ضرورت و اهمیت پژوهش
۴-۱	اهداف پژوهش
۱-۴-۱	هدف کلی پژوهش:
۲-۴-۱	اهداف ویژه پژوهش:
۵-۱	فرضیه ها
۶-۱	محدودیت های پژوهش
۱-۶-۱	محدودیت های تحقیق
۷-۱	تعریف واژهها و اصطلاحات کلیدی:
	فصل دوم: مبانی نظری و ادبیات پیشینه
۱-۲	مقدمه
۱-۲	مبانی نظری مرتبط با هوش معنوی
۱-۲-۱	تعاریف هوش
۲-۱-۲	تعاریف هوش معنوی
۳-۱-۲	ارتقا هوش
۱-۲-۲	تعاریف اخلاق
۲-۲-۲	شاخصهای اخلاق در اسلام
۳-۲-۲	عوامل مؤثر در رشد اخلاقی نوجوانان
۳-۲-۲	اخلاق ورزشی و منشور المپیک
۴-۲-۲	اخلاق ورزشی
۱-۳-۲	تحقیقات داخلی
۲-۳-۲	تحقیقات خارجی
	فصل سوم: روش تحقیق
۱-۳	مقدمه

عنوان

صفحه

۴۲	۲-۳ روش تحقیق
۴۲	۳-۳ جامعه آماری
۴۲	۴-۳ نمونه و روش نمونه گیری
۴۳	۵-۳ مراحل انجام تحقیق
۴۳	۱-۶-۳ متغیرملاک:
۴۳	۲-۶-۳ متغیرپیشبین:
۴۳	۷-۳ ابزاراندازه گیری
۴۳	۱-۷-۳ پرسشنامه هوش معنوی
۴۴	۲-۷-۳ پرسشنامه اخلاق ورزشی
۴۴	۲-۷-۳ پایایی پرسشنامه:
۴۵	۸-۳ روش جمع آوری دادهها
۴۵	۹-۴ روشهای آماری

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته‌ها

۴۶	۱-۴ مقدمه
۵۱	۲-۴ بررسی نتایج توصیفی پرسشنامه ها
۶۲	۳-۴ بررسی فرضیه های پژوهش

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۶۶	۱-۵ مقدمه
۶۷	۲-۵ خلاصه موضوع و روشها
۶۷	۳-۵ یافته‌های تحقیق
۷۲	۴-۵ نتیجه گیری کلی
۷۳	۵-۵ محدودیتهای تحقیق:
۷۵	۷-۵ پیشنهاداتی جهت تحقیقات آتی

پیوست‌ها

۷۶	پیوست ۱: پرسشنامه اخلاق ورزشی
۷۸	پیوست ۲: پرسشنامه هوش معنوی

صفحه

۸۲.....

عنوان

منابع و مآخذ

فهرست جدول‌ها

صفحه	عنوان
۴۷.....	جدول ۴-۱ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس جنسیت
۴۷.....	جدول ۴-۲ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس سن
۴۸.....	جدول ۴-۳ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس تحصیلات
۴۸.....	جدول ۴-۴ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس رشته ورزشی
۴۹.....	جدول ۴-۵ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس سابقه ورزش قهرمانی
۴۹.....	جدول ۴-۶ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس وضعیت اشتغال
۵۰.....	جدول ۴-۷ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس وضعیت تاهل
۵۰.....	جدول ۴-۸ توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس سطح ورزش قهرمانی
۵۱.....	جدول ۴-۹ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه اخلاق ورزشی
۵۴.....	جدول ۴-۱۰ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (خودآگاهی)
۵۵.....	جدول ۴-۱۱ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (شکیبایی)
۵۶.....	جدول ۴-۱۲ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (بخشش)
۵۸.....	جدول ۴-۱۳ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (معنا و هدف در زندگی)
۵۸.....	جدول ۴-۱۴ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (آرامش درون)
۵۹.....	جدول ۴-۱۵ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (باورها و اعمال مذهبی)
۶۰.....	جدول ۴-۱۶ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (تجربه‌های معنوی)
۶۱.....	جدول ۴-۱۷ نتایج توصیفی پاسخ‌های ورزشکاران به سوالات مربوط به پرسشنامه هوش معنوی (الوهیت)
۶۲.....	جدول ۴-۱۸ : نتایج تحلیل رگرسیون تبیین اخلاق ورزشی از روی هوش معنوی در بین ورزشکاران

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱۹ آزمون رگرسیون بین متغیرهای پیش بین (۸عامل از هوش معنوی) و متغیر ملاک (اخلاق ورزشی).....	۶۲
جدول ۴-۲۰ نتایج تحلیل رگرسیون تبیین اخلاق ورزشی از روی ویژگیهای دموگرافیک در بین ورزشکاران نخبه.....	۶۴
جدول ۴-۲۱ آزمون رگرسیون بین متغیرهای پیش بین (ویژگیهای دموگرافیک) و متغیر ملاک (اخلاق ورزشی).....	۶۴

فصل اول

طرح پژوهش

۱-۱ مقدمه

ورزش کلمه ارزشمندی است که با رنگ پوست، قومیت و دارایی یا ناداری شکل عوض نمی‌کند و ارزشهایش دگرگون نمی‌شود. ورزش هیچ رنگ و بوی خاصی را به خود نمی‌گیرد و آدم‌ها را وسیله امرار معاش قرار نمی‌دهد و بهترین الگوی این ادعا را در ۵ حلقه المپیک که رنگ‌هایش هر کدام سمبل یک قاره است، میتوان جستجو کرد. آنجا که برحسب منشور المپیک، هیچ ورزشکار آماتور حق ندارد یک مارک تجاری را تبلیغ کند و روح ورزش و اخلاق انسانی را آلوده کرده و خود را وسیله تجارت قرار دهد.

ورزش امروز جزئی از زندگی ماست که با بسیاری از عرصه‌ها همچون اقتصاد، سیاست، فرهنگ و... درآمیخته است؛ آمیختگی که باعث پیامدهای منفی و مثبت شده است.

بنابراین باید ورزش را از بعد اخلاقی و فرهنگی مورد توجه قرار داد و مسایل اخلاقی و فرهنگی در ورزش با زندگی خصوصی قهرمانان و مربیان ارتباط دارد و نسل جوان ورزشکار به همان اندازه‌ای که به فراگیری علوم و فنون ورزشی محتاج است، به همان مقدار نیز به معلم اخلاق نیاز دارد، چرا که هنر قهرمانی برای کسب موفقیت و تداوم آن نیازمند یک دوره کامل سازندگی فکری و جسمی است. اگر ورزش ما بتواند خود را با این خط تطبیق دهد، آنگاه می‌توان به ورزشکار الفاء کرد که در کنار ورزش، زندگی سالم توام با اخلاق حسنه را بیابد. یادمان

باشد آنجا که مسایل اخلاقی کم‌رنگ شود، دل‌ها از هم جدا می‌شود و شکست حتمی است و آنجا که معنویت و اخلاق در کمال خود با هم اختلاطی معقول پیدا کنند، قدرت و استحکام در جمع به حد اعلا می‌رسد و ظفر و پیروزی را در پی دارد.

سازمان تربیت بدنی، کمیته ملی المپیک و همه نهادهای ورزشی این باور را در خود به وجود آورند که هدف نهایی ورزش تربیت است. سکو و مدال لازم است، اما کافی نیست.

هوش معنوی به انسان این توانایی را می‌دهد که اخلاقیات را در درون خود نهادینه کند و این هوش زمینه تمام آن اصولی است که ما به آنها معتقدیم و نقش باورها، هنجارها، عقاید و ارزش‌ها را در فعالیت‌هایی که بر عهده می‌گیریم، دربرمی‌گیرد.

هوشی که قادریم توسط آن به کارها و فعالیت‌هایمان معنا و مفهوم بخشیده و با استفاده از آن بر معنای عملکردمان آگاه شویم و دریابیم که کدامیک از اعمال و رفتارهایمان از اعتبار بیشتری برخوردارند و کدام مسیر در زندگی مان بالاتر و عالی‌تر است تا آن را الگو زندگی خود قرار دهیم (والمن، ۲۰۰۰).

در این پژوهش کوشیده‌ایم با بررسی رابطه بین هوش معنوی و اخلاق ورزشی، زمینه‌ای را برای تقویت اخلاق ورزشی فراهم آوریم و راهکارهایی را در جهت بهبود اخلاق ورزشی ورزشکاران ارائه دهیم. شاید این تحقیق بتواند در برنامه ریزی، هدف‌گذاری و تعیین ساختار سازمانی مناسب، سازمانهای زیربط، مربیان و مسئولان را یاری نماید.

۱-۲ شرح و بیان مساله پژوهشی

ورزش پدیده‌ای جمعی، جهانی و تاریخی است که قدمتی برابر با پیدایش انسان دارد و دارای ارزش‌ها و هنجارها، قواعد و قوانین و آداب رسوم خاص خود می‌باشد. ورزش به شکل رسمی و غیررسمی آن، بدون قواعد و قوانین وجود عینی ندارد. ورزش در هر جامعه‌ای متأثر از ساختار اجتماعی حاکم بر همان جامعه و بیانگر ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر آن جامعه بوده و شکل می‌یابد.

امروزه با گسترش روزافزون ورزش‌های حرفه‌ای و به حاشیه رفتن روح بازی گونه ورزش‌ها، مسئله ضعف اخلاقی و اضمحلال اخلاق در ورزش نیز مطرح می‌شود. در تعریف از اخلاق در ورزش باید به ویژگی‌های مورد نظر هر جامعه در مورد رعایت امور اخلاقی در ورزش توجه داشت.

اخلاق در واقع مجموعه صفات روحی و باطنی انسان است. ابن مسکویه در کتاب «تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق می گوید: «خلق همان حالت نفسانی است که انسان را به انجام کارهایی دعوت می کند بی آن که نیاز به تفکر و اندیشه داشته باشد» (ابن مسکویه، ۳۴۷ق.). همین معنی را فیض کاشانی در کتاب «حقایق چنین بیان می کند: بدان که خوی عبارت است از هیتی استوار با نفس که افعال به آسانی و بدون نیاز به فکر و اندیشه از آن صادر می شود» (فیض کاشانی، ۱۰۸۰ق.).

صبوری، از اخلاق ورزشی به معنی توجه به خصایل نیک مردانگی، رقابت منصفانه و جوانمردانه به مفهوم رعایت عدالت و مشارکت در ورزش بر مبنای اعتقادات دینی و قانونی یاد می کند. منظور از اخلاق ورزشی شاخص ها و ویژگی ها و صفات اخلاقی است که قهرمانان در حوزه رشته ورزشی خود از نظر مقررات فنی و اخلاقی به رعایت آنها ملزم شده اند عدم رعایت آنها دارای عواقب منفی است از جمله این صفات حق پذیری در رقابت، حفظ رفتار خود در هنگام رقابت و خشم، ارائه بازی جوانمردانه و یا به طور کلی همان ویژگی هایی است که قهرمان را به یک پهلوان تبدیل می کند (صبوری، ۱۳۸۳).

امروزه ورزش به عنوان ابزاری برای کسب سود و مشروعیت بخشی بیشتر تبدیل گشته و ورزش حرفه ای در این بین دارای نقش بارزتر و اساسی تر می باشد. در نظام های سرمایه داری پیشرفت ورزش حرفه ای کلاً به عنوان وسیله ای برای فروش کالاها و شرکت های بزرگ که نیاز به فروختن مازاد تولید خود دارند یا وسیله ای برای کسب مشروعیت برای نظام های سیاسی فاقد مشروعیت تبدیل گشته تا از طریق ورزشکاران و پیروزی های ورزشی به سود یا مشروعیت مدنظر خود دست یابند. امروزه ورزش به کالایی تبدیل شده که مانع بازی آزاد و رعایت اخلاق ورزشی می شود. ورزش حرفه ای رو به سوی دنیای فاقد اخلاق و حاکمیت صد درصد عقلانیت پیش می رود. هر چند از اخلاق کاملاً تهی نگشته ولی زمان درازی برای رسیدن به آن باقی نمانده است. زمانی از ورزش به عنوان پرورش جسم، سلامت تن و روان می توان سخن گفت که نتایج آن مبتنی بر شایستگی واقعی باشد و فعالیت های جسمانی بر محور انسانیت گرای و حاکمیت روح انسان پیش برود. توجه به انسانیت در ورزش باید مهمترین جنبه آن باشد و توجه به انسانیت هم در جهان کار و زندگی خانوادگی و هم در ورزش باید مدنظر قرار گیرد (آرنولد، ۱۹۹۷).

امروزه گسترش عقلانیت در ورزش کاملاً قابل مشاهده است و گسترش بوروکراسی پیشرفته در ورزش خود نشان از گسترش بیش از پیش عقلانیت در ورزش دارد. ورزش حرفه ای یعنی ورزش مبتنی بر عقلانیت و ورزشی که

همواره بدنبال افزایش کارایی، بهبود کیفیت و به حداکثر رساندن توانایی است تا جایی که ملاک اخلاقی و انسانی نادیده گرفته شده و عقلانیت حاکم بر ورزش حرفه‌ای به «قفس آهنینی» برای فرد ورزشکار تبدیل شده است. هر چه روند روبه رشد ورزش در جامعه ما به سوی حرفه‌ای‌تر شدن پیش می‌رود خلأ اخلاقی در آن بیشتر مشاهده می‌گردد و شاید این بعد، گریزناپذیر خواهد بود. جانسون^۱ همچنین معتقد است ورزشهایی که مبتنی بر تکنولوژی پیشرفته هستند و همه اعمال و حرکات ورزشکاران تابع محض محاسبات تکنیکی و مبتنی بر استفاده از تکنولوژی است، نمی‌توان انتظار اخلاقی بودن از آن داشت! (جانسون، ۱۹۷۴).

جیمز^۲ (۱۹۷۷)، معتقد بود که معنویت موجب معنا داری زندگی می‌شود به گونه‌ای که انسان از رفتارهای عقلانی و منطقی در زندگی خود پیروی می‌کند. ارتباط وی با دیگران یک ارتباط انسانی و اعتقادی خواهد بود و نگرش مثبتی به خود و دیگران دارد.

مطالعات جدید عصب‌شناسان نشان می‌دهد برخی کنش‌های مغزی با تجربه‌های معنوی هم‌راه است به گونه‌ای که معنویت در برخی از قسمت‌های مغز اثرگذار است (چی یو^۳ و همکاران، ۲۰۰۱).

اسمیت^۴ در مطالعه‌ای نشان داده که هوش معنوی لازمه سازگاری بهتر با محیط است و افرادی که از هوش معنوی بالاتری برخوردارند، تحمل آنان در مقابل فشارهای زندگی بیشتر بوده و توانایی بالاتری را جهت سازگاری با محیط از خود بروز می‌دهند. وی ده مهارت هوش معنوی را بدین گونه تشریح می‌کند:

تجربه معنوی^۵: وجود فعالیت و تجربه‌های خاص مذهبی

مقابله با استرس^۶: استفاده از ایمان و اعتقاد مذهبی برای حل مسائل زندگی

هدفمند بودن^۷: داشتن هدفی مشخص در زندگی با در نظر گرفتن مسائل مذهبی

پرستشگاه^۸: تمایل به مکان‌های مذهبی و رهبری مذهبی

خارج شدن از اصول^۹: فاصله گرفتن از اصول و عقاید کلیشه‌ای در زندگی

1- Janson

2- James

3- Chiu

4- Smit

5- Religious experience

6- Coping

7- Purpose

8- Worship

9- Living out

محوریت اعتقادات^۱: تاثیر مذهب در رفتار و عملکرد (مانند خوردن، آشامیدن و پوشش)
 مقررات مذهبی^۲: رعایت قوانین و فرمایشات مذهبی در زندگی، نیایش: دعا کردن و اعمال مذهبی در زندگی،
 تحمل کردن^۳: تحمل نمودن اعتقادات سایر مذاهب و برخورد منطقی و اصولی با آنها
 نیایش^۴: دعا کردن و اعمال مذهبی در زندگی

مفاهیم دینی^۵: اعتقاد به مفاهیم اساسی دینی (مانند خالق یکتای جهان، روح و زندگی پس از مرگ) (اسمیت،
 ۲۰۰۴)

بر اساس مطالعات روانشناسان، ورزشکاران جهت توفیق در میداین ورزشی نیازمند چندین عامل مهم روانشناسی هستند که به نوعی از امور معنوی انسان نیز ریشه می‌گیرند: آرامش و عدم اضطراب، قدرت تحمل سختی، واقع‌بینی و خوشبینی و اتکال به قدرت‌های واقعی درونی. بر همین اساس می‌توان اذعان نمود، ارتباط مستقیمی می‌تواند بین هوش معنوی و اخلاق ورزشی وجود داشته باشد. با توجه به اینکه ورزش به عنوان یک پدیده ویژه و خاص مورد توجه همه اقشار جامعه و به ویژه قشر نوجوان و جوان بوده و قهرمانان به عنوان الگو در جامعه هستند این تحقیق در صدد بررسی رابطه هوش معنوی با اخلاق ورزشی بین ورزشکاران نخبه چند رشته ورزشی بود.

۱-۳ ضرورت و اهمیت پژوهش

بدون تردید ورزش، یکی از مسایل و موضوعات با اهمیت هر جامعه به شمار می‌آید و تعداد بی‌شماری افراد به انواع ورزش علاقه‌مند هستند و بخشی از وقت خود را بدان اختصاص می‌دهند. دین مبین اسلام هم به ورزش و ورزشکار به دیده احترام می‌نگرد زیرا ورزش می‌تواند آدمی را در رسیدن به کمال انسانی یاری رساند و اسلام هم هر عملی را که به آدمی در رسیدن به کمال کمک می‌کند، ارج می‌نهد و آن را مطلوب می‌داند. در روزگار ما ورزش چه در ابعاد تمرینی و قهرمانی و چه در حوزه طرفداران و تماشاچیان آنچنان در زندگی جوامع جای باز کرده‌است که حتی رویدادهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی جهان را هم تحت تأثیر قرار می‌دهد و به همین دلایل است که ورزشکاران و قهرمانان تبدیل به الگو می‌شوند. اگر ورزش در مدرسه و دانشگاه جایگاه محوری خود را بیابد در توسعه رفتاری و جسمی باید منتظر تغییرات شگرف در کل جامعه بود. اما با روند موجود در جامعه امروز

1-Centerality
 2- Religious practices
 3- Prayer
 4- Tolerance
 5- Religious concept

ما، ورزش پهلوانی و قهرمانی به تدریج ارزش مادی پیدا کرده و ارزش‌های شخصیتی و غیرتی کم‌رنگ شده و به تدریج ورزش به عنوان یک کسب و کار، از جایگاه حقیقی خود فاصله گرفته است (مک اینتاش^۱، ۱۹۷۹).

پیشینه ورزش قهرمانی کشور ما همواره با خصائل پهلوانی و مسئولیت پذیری همراه و همزاد بوده است. بررسی ادبیات غنی ایرانی و اسلامی نشان می‌دهد که تربیت تن و روان در ایران باستان با مسئولیت اخلاقی و توأم با فضایل اخلاقی بوده است. صیانت و پاسداری از نوامیس و ارزش‌های ملی و قومی در برابر بیگانگان، بدنی نیرومند و قوی ایجاب می‌کرد و این امر بدون درک مسئولیت اخلاقی در قبال دفاع از اعتقادات و اصول اخلاقی عملی نبود. ایرانیان باستان ضعف و زبونی را مذموم شمرده و قدرت و توانمندی بی‌بهره از خصائل معنوی و ارزشهای اخلاقی را نکوهش کرده‌اند. در فرهنگ ملی و اعتقادات دینی ما، رشد و گسترش مهارت‌های جسمانی در کنار توسعه رفتار اخلاقی مورد توجه بوده است به طوری که قهرمانان ورزشی با خصلت‌های پهلوانی شناخته می‌شدند و رشته‌های ورزش باستانی با ارزش‌های اخلاقی آمیخته بود و ورود رشته‌های ورزشی متنوع به کشور با فرهنگ خاص خود تحولاتی را در ورزش کشورمان ایجاد کرد گرچه این تحولات موجب تنوع رشته‌ها و گرایش بیشتر جوانان به ورزش و نزدیکی فرهنگها شد ولی از طرفی نگرانیهای را نیز موجب شده است. (صدیق سروستانی، ۱۳۷۴)

با توجه به اینکه ورزش به عنوان یک پدیده ویژه و خاص مورد توجه همه اقشار جامعه به ویژه قشر نوجوان و جوان است می‌تواند اثرگذاری‌های فرهنگی و تربیتی عمیق‌تری نسبت به سایر موضوع‌ها در جامعه داشته باشد. متأسفانه به این امر خطیر به صورت جدی نگاه نشده و همین مساله به نهادهای زیر مجموعه ورزش از جمله باشگاه‌ها، بخش‌های مدیریتی میانی و همه کسانی که به نوعی در این عرصه حضور و فعالیت دارند سرایت پیدا کرده است. مساله بی‌توجهی به اخلاق در ورزش و جدایی و فاصله آن از اخلاق، مساله امروز ما نیست و متأسفانه مدت‌هاست که ما شاهد این موضوع هستیم. با گذشت زمان و توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، رشد ورزش به صورت تک بعدی روز به روز بیشتر شده و به همین نسبت فاصله عمیق‌تری با اصل و ریشه خود پیدا کرده است (صدیق سروستانی، ۱۳۷۴).

دوره معاصر به دلیل حاکمیت دیدگاههای مالی (از جمله نتیجه‌گرایی صرف، عقد قراردادهای کلان با ورزشکاران، رقابت باشگاه‌ها در جذب بازیکنان شاخص از نظر فنی بدون توجه به قابلیت‌های اخلاقی آنها، بهره برداری از ورزش بعنوان یک صنعت و تبلیغات تجاری و دور شدن بازیکنان شاخص و قهرمان از اخلاق و

معنویت و تسخیر روح ورزش با ارزش‌های کاذب منجر به تباهی ورزشکاران و نسل‌های آتی در اثر استفاده از مواد نیروزا شده است و کم‌توجهی و بی‌توجهی مجموعه مدیریت ورزشی به ارزش‌های اخلاقی در کنار توانایی‌های جسمانی و یا عدم توجه به شاخص‌های دینی در بازی منصفانه و جوانمردانه موجب شده است که علیرغم تکیه بر بنیادهای مذهبی در ورزش کشور شاهد اتفاقات نابهنجار در ورزش قهرمانی باشیم. بروز ناهنجاری‌هایی چون نقض مقررات بازی، بی‌حرمتی به بازیکن حریف، اعتراض نابجا به داور، خشونت در مواقع باخت، بردگرایی به هر قیمت باعث شده پدیده ارزشمندی بنام ورزش به تباهی کشیده شود (سیار، ۱۳۸۱).

بنابراین با توجه به اهمیت هوش معنوی در اخلاق و بی‌توجهی به این مهم، هدف این تحقیق بررسی رابطه هوش معنوی با اخلاق ورزشی در ورزشکاران نخبه است.

۱-۴ اهداف پژوهش

۱-۴-۱ هدف کلی پژوهش:

بررسی رابطه هوش معنوی با اخلاق ورزشی در بین ورزشکاران نخبه

۱-۴-۲ اهداف ویژه پژوهش:

- ۱- تعیین رابطه بین خودآگاهی^۱ با اخلاق ورزشی
- ۲- تعیین رابطه بین صبر و تحمل دیگران (شکیبایی)^۲ با اخلاق ورزشی
- ۳- تعیین رابطه بین بخشش^۳ با اخلاق ورزشی
- ۴- تعیین رابطه بین معنا و هدف در زندگی^۴ با اخلاق ورزشی
- ۵- تعیین رابطه بین پالایش تجربه‌های روزانه خود^۵ با اخلاق ورزشی
- ۶- تعیین بین رابطه باورها و اعمال معنوی و مذهبی (دعا و نیایش) با اخلاق ورزشی
- ۷- تعیین رابطه بین تجربه‌های معنوی با اخلاق ورزشی
- ۸- تعیین رابطه بین محوریت اعتقادات به خداوند در کارها (الوهیت) با اخلاق ورزشی
- ۹- تعیین رابطه بین ویژگی‌های دموگرافیک (سن، جنس، تحصیلات و نوع ورزش) با اخلاق ورزشی

1- Self understanding

2 - Patience

3 - Forgiveness

4 - Meaning and purpose in life

5 - Inner Peace